

Likvidace obchodních společností

- informační přehled nejdůležitějších kroků likvidátora
- likvidace obchodních společností podle platných právních norem
- úpadek dlužníka a způsoby jeho řešení v insolvenčním řízení
- účetní a daňová problematika likvidace společností

Jednotlivé části publikace zpracovali:

Jaroslav Richter dr. h. c.	část I.
Mgr. Adam Sigmund	část II.
Mgr. Petr Taranda	část III.
Ing. Jana Pilátová	část IV.
Jaroslav Richter dr. h. c.	část V.

Případné zásadní legislativní změny, k nimž dojde v období mezi jednotlivými vydáními, budou ošetřeny formou vkládané aktualizace, která bude po dobu prodejnosti publikace volně ke stažení na www.anag.cz. Nutnost aktualizace posuzuje na základě legislativních změn výhradně autor ve spolupráci s nakladatelstvím.

Aktualizace však v žádném případě nemohou nahradit nová vydání knihy.

Aktualizaci zašleme zdarma na vyžádání

anag@anag.cz, tel.: 585 757 411

© Ing. Jana Pilátová, Jaroslav Richter dr. h. c., Mgr. Adam Sigmund,
Mgr. Petr Taranda, 2017

© Nakladatelství ANAG, 2017

ISBN 978-80-7554-101-7

Obsah

Seznam použitých zkratek.....	7
Úvod	9
Část I. – Informační přehled nejdůležitějších kroků likvidátora	
1. Počátek – kdy a proč likvidovat	12
2. A co dále – příprava k likvidaci	14
2.1 Výběr kandidátů na likvidátora společnosti	14
2.2 Příprava (mimořádné) valné hromady společnosti	15
2.3 Podání návrhu na provedení zápisu změn v obchodním rejstříku	16
3. Co nejdříve a co poté – ve vlastním likvidačním procesu	17
3.1 Oznámení o vstupu společnosti do likvidace	17
3.2 Protokolární převzetí likvidovaného podniku	17
3.3 Mimořádná účetní závěrka	19
3.4 Sestavení programu likvidace společnosti	19
3.5 Personální a pracovněprávní problematika	20
3.6 Kontaktování příslušných orgánů státní správy, bank, pojišťoven, finančního úřadu a dalších pro likvidaci potřebných subjektů	21
3.7 Zpeněžování likvidační podstaty – co všechno a za kolik	23
4. Ukončení likvidačního procesu	28
5. A když likvidační proces nelze ukončit?	29
5.1 Insolvenční řízení – Insolvenční správce – příprava podniku pro předání správci	30
6. Soudem nařízené likvidace obchodních společností	32
6.1 Jmenování likvidátora soudem	32
Část II. – Likvidace obchodních společností podle platných právních norem	
1. Právní úprava likvidace od 1. 1. 2014	36
1.1 Právní úprava 2013	36
1.2 Právní úprava 2014	38
1.2.1 Představení občanského zákoníku	39
1.2.2 Představení zákona o obchodních společnostech a družstvech	41
1.3 Právní úprava k 1. 1. 2014	42
1.3.1 Rozdíly v právní úpravě	42
1.3.2 Právní úprava likvidace podle občanského zákoníku	44
1.3.3 Odpovědnost likvidátora	47
1.3.4 Činnost likvidátora	48
1.3.5 Povinnost likvidátora podat insolvenční návrh	49

1.4	Likvidace po insolvenční.....	50
1.5	Likvidační skupiny.....	51
1.6	Likvidační podstata.....	52
1.6.1	Převzetí nezpeněžené likvidační podstaty	53
1.6.2	Zajištěný věřitel	53
1.7	Konečná zpráva o průběhu likvidace	54
1.8	Skončení likvidace	55
1.9	Přípustnost likvidace	56
1.10	Přípustnost likvidace podle současné právní úpravy.....	57
1.11	Veřejné rejstříky.....	58
1.12	Likvidace jiných právnických osob než obchodních korporací.....	59
1.13	Likvidace obchodních korporací.....	60
2.	Likvidátor a insolvenční řízení	63
2.1	Povinnost podat insolvenční návrh	63
2.2	Odpovědnost likvidátora	65
2.3	Liberační důvody	67
2.4	Definice úpadku	68
2.5	Podání insolvenčního návrhu	70
2.5.1	Náležitosti insolvenčního návrhu	71
2.5.2	Přílohy insolvenčního návrhu.....	73
2.5.3	Rozhodování insolvenčního soudu	74
2.6	Zrušení konkursu pro nedostatek majetku	74
2.7	Způsoby řešení úpadku.....	77
2.7.1	Oddlužení	77
2.7.2	Reorganizace.....	78
2.7.3	Konkurs.....	81
2.8	Vztah mezi likvidací a insolvencí	82
2.9	Likvidátor v insolvenční	85
2.10	Trestně právní aspekty porušení povinností v insolvenčním řízení a v likvidaci	87
2.11	Zaměstnanci v dozorčí radě – nový důvod zrušení obchodní korporace s likvidací	88
Část III. – Úpadek dlužníka a způsoby jeho řešení v insolvenčním řízení		
1.	Smysl a účel insolvenčního řízení	96
1.1	Úpadek dlužníka.....	96
1.2	Způsoby řešení úpadku.....	104
1.3	Procesní subjekty	104
1.4	Postavení a povinnosti insolvenčního správce	106
1.5	Věřitelské orgány	110
1.6	Doručování	110
1.7	Zahájení insolvenčního řízení	111

1.8	Záloha na náklady insolvenčního řízení	118
1.9	Účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení	119
1.10	Vydání a nabytí účinnosti insolvenčních rozhodnutí	122
1.11	Rozhodnutí o insolvenčním návrhu	123
1.12	Stanovení způsobu řešení úpadku	124
1.13	Incidenční spory	127
1.14	Věřitelé a uplatňování pohledávek	128
1.15	Přezkoumání přihlášených pohledávek	133
1.16	Majetková podstata – zjišťování a soupis	143
1.17	Dispozice s majetkovou podstatou a dispoziční oprávnění	146
1.18	Neplatnost a neúčinnost právních úkonů	147
1.18.1	Neplatnost právních úkonů	147
1.18.2	Neúčinnost právních úkonů	147
1.19	Konkurs	151
1.19.1	Smlouva o vzájemném plnění	153
1.19.2	Fixní smlouvy	153
1.19.3	Nájemní a podnájemní smlouvy	153
1.19.4	Účinky prohlášení konkursu na probíhající řízení	154
1.19.5	Účinky prohlášení konkursu na společné jmění manželů	155
1.19.6	Další průběh konkursního řízení	156
1.19.7	Nepatrný konkurs	159
1.20	Exekuce a výkon rozhodnutí v průběhu insolvenčního řízení (§ 267 insolvenčního zákona)	160
1.21	Reorganizace	161
1.22	Oddlužení	167

Část IV. – Účetní a daňová problematika likvidace společností

1.	Účetní a daňové povinnosti před vstupem společnosti do likvidace	188
1.1	Mimořádná účetní závěrka	188
1.2	Povinnost k dani z příjmů	193
2.	Období likvidace společnosti – účetní a daňové souvislosti	198
2.1	Otevření účetních knih	198
2.2	Účetní závěrky a daňová přiznání v průběhu likvidace	198
3.	Ukončení likvidace	200
3.1	Uzavření účetnictví a podání DAP k DPPO	200
3.2	Zdanění likvidačního zůstatku	201
4.	Povinnost ověření účetní závěrky auditorem	203
5.	Nová pravidla pro sestavení účetní závěrky platná od roku 2016	207
5.1	Rozsah a obsah účetní závěrky podle typu a kategorií účetních jednotek	214
5.2	Rozvaha	216
5.3	Výkaz zisku a ztráty	225

6. Archivace účetních dokladů podle zákona o účetnictví	234
7. Přehled použitých právních předpisů	235
Část V. – Přílohová část	
1. Harmonogram likvidace společnosti	238
2. Objednávka	240
3. Oznámení finančnímu úřadu o vstupu společnosti do likvidace	241
4. Oznámení správě sociálního zabezpečení o vstupu společnosti do likvidace	242
5. Oznámení zdravotní pojišťovně o vstupu společnosti do likvidace	243
6. Přihláška pohledávky(ek) do likvidačního řízení	244
7. Přihlášené pohledávky věřitelů společnosti v likvidaci	245
8. Smlouva o budoucí kupní smlouvě	246
9. Mandátní smlouva	250
10. Vzor žádosti v případě nedochovaných dokumentů původce	254
11. Vzor žádosti v případě dochovaných dokumentů původce	255
Základní účetní pojmy pro likvidátory	256

Seznam použitých zkratk

- DPH – daň z přidané hodnoty
- EU – Evropská unie
- FÚ – finanční úřad
- IZ – zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)
- OZ – zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
- ObchZ – zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník
(zrušen k 1. 1. 2014 zákonem č. 89/2012 Sb.)
- OSŘ – zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád
- OSSZ – okresní správa sociálního zabezpečení
- SJM – společné jmění manželů
- ZDP – zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů
- ZKV – zákon č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání
(zrušen k 1. 1. 2008 zákonem č. 182/2006 Sb.)
- ZOK – zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)
- ZOÚ – zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví

Všechny právní předpisy, na které se v textu publikace odkazuje, jsou míněny ve znění pozdějších předpisů, pokud není výslovně uvedeno jinak.

1. POČÁTEK – KDY A PROČ LIKVIDOVAT

Rozhodnutí o likvidaci obchodní společnosti může mít nejrůznější důvody, než které patří např. splnění účelu společnosti, nemožnost realizace podnikatelského záměru, za kterým byla společnost založena, nedostatek zakázek a následné utlumování činnosti, aktuálně i nově hrozící ekonomická krize z možného postupného rozkladu EU po vzoru Velké Británie, která bohužel může postihnout všechna odvětví průmyslu a obchodu... Rozvážnost v podnikatelském rozhodování a plánování je opravdu velmi důležitá, vzpomeňme na rok 2008, kdy se banky a finanční instituce tvářily... že se s ekonomikou nic neděje. Finanční krize, která následně celosvětově postihla mnoho podniků, z nichž se některé již nevzpamatovaly – budiž podnikatelským mementem!

Stav, kdy společnost není dlouhodobě schopna plnit své závazky vůči dodavatelům, finančnímu úřadu, OSSZ a zdravotním pojišťovnám, se může jevit jako „neodvratný konec“, z něhož není východisko. Expertním posouzením tohoto stavu se ale může zjistit, že stav aktiv společnosti, tj. potenciálně zpeněžitelného majetku, převyšuje stav závazků. Některé společnosti tento stav řeší použitím specialistů na krizové řízení, kteří se pomocí radikálních ekonomických zásahů (např. významné snížení nákladových položek, prodej nepotřebných aktiv, obměna podnikatelské činnosti apod.) pokusí o záchranu podniku. Pokud tento pokus v přiměřeném časovém horizontu nesignalizuje pozitivní obrat, nastává okamžik, kdy by se měli majitelé společnosti (na základě podnětu jejího statutárního orgánu) rozhodnout o způsobu ukončení podnikání.

Takový postup je možný např. i prodejem ohrožené společnosti investorovi, který bude případně schopen vyvést tuto společnost z obtíží, tj. restrukturalizovat a revitalizovat ji (ozdravit, vyléčit).

V současnosti jsou v ČR podnikatelské subjekty, které se specializují (a některé opravdu velmi úspěšně) na odkupování zadlužených podniků od jejich vlastníků a následně tyto podniky buď na základě svých kontaktů s peněžními ústavy či zahraničními investory oddluží, nebo podobnou restrukturalizaci závazků provedou až v likvidaci a následně profitují ze vzniklých likvidačních zůstatků.

Následující texty ovšem hovoří o případech, kdy majitelé společnosti shora popsanými způsoby řešení krize podniku nepostupují a rozhodnou se o ukončení činnosti tzv. klasickou likvidací, tj. stavem, kdy běžná činnost společnosti ke dni vstupu do likvidace končí a veškerá její další činnost vede pouze k vypořádání majetkových poměrů mezi společnostmi a jejich partnery včetně státu a po jejím vyrovnání i ke vzniku případného likvidačního zůstatku.

§ 187 OZ

(1) Účelem likvidace je vypořádat majetek zrušené právnické osoby (likvidační podstatu), vyrovnat dluhy věřitelům a naložit s čistým majetkovým zůstatkem, jenž vyplyne z likvidace (s likvidačním zůstatkem), podle zákona.

(2) Právnická osoba vstupuje do likvidace dnem, kdy je zrušena nebo prohlášena za neplatnou. Vstoupí-li právnická osoba zapsaná ve veřejném rejstříku do likvidace, navrhne likvidátor bez zbytečného odkladu zápis vstupu do likvidace do veřejného rejstříku. Po dobu likvidace užívá právnická osoba svůj název s dodatkem „v likvidaci“.

§ 188 OZ

Vstoupí-li právnická osoba do likvidace, nesmí za ni nikdo právně jednat mimo rozsah stanovený v § 196 od okamžiku, kdy se o jejím vstupu do likvidace dozvěděl nebo kdy se o něm dozvědět měl a mohl.

§ 189 OZ

(1) Při vstupu do likvidace povolá příslušný orgán právnické osobě likvidátora; likvidátorem může být jen osoba způsobilá být členem statutárního orgánu. Zanikne-li funkce likvidátora ještě před zánikem právnické osoby, povolá příslušný orgán právnické osobě bez zbytečného odkladu nového likvidátora.

(2) Je-li právnická osoba v likvidaci a nebyl-li likvidátor povolán, vykonávají jeho působnost všichni členové statutárního orgánu.

§ 190 OZ

Je-li k likvidaci právnické osoby povoláno několik likvidátorů, tvoří kolektivní orgán.

3.5 PERSONÁLNÍ A PRACOVNĚPRÁVNÍ PROBLEMATIKA

Likvidační tým (likvidační skupina)

Zejména u velkých společností je nutno vytvořit likvidační tým. Do této skupiny likvidátor většinou obsazuje:

- hlavní účetní likvidované společnosti,
- zástupce bývalého vedení společnosti (dokáže vysvětlit návaznosti různých aktivit, popř. doplnit potřebné obchodní informace apod.),
- vedoucího technické správy pro evidenci majetku (strojová zařízení, technická specifika budov, vztah s dodavateli energií apod.),
- ostatní činnosti, jako např. daňovou problematiku, správu majetku, jeho nabídku, archivaci apod., řeší likvidátor zpravidla v rámci úspor nákladových prostředků dodavatelským způsobem, tedy tzv. na fakturu.

(Poznámka: Opravdu významnou úsporu může přinést již v úvodu zmiňovaná dohoda s poradenskou společností, která mimo zajištění funkce likvidátora může na základě vhodně koncipované mandátní smlouvy zajistit i tyto další služby a dále též i s ohledem na skutečnost, že náklady na tyto provozní úkony jsou již předem známy, umožní dopředu o dost přesněji naplánovat rozpočet likvidace.)

Ukončení pracovních poměrů se zaměstnanci

Nejvíce sociálně citlivou oblastí začátku likvidace je ukončení pracovních poměrů se zaměstnanci likvidované společnosti. Likvidátor po analýze stavu podniku provede plán ukončování pracovních poměrů ve firmě. V případech, že v průběhu likvidačního řízení bude dokončována výroba, dohodne se zástupci jednotlivých úseků plán propouštění tak, aby rozpracovaná výroba mohla být dokončena. Další kroky realizuje pochopitelně ve spolupráci s odborovou organizací likvidovaného podniku.

V praxi se osvědčila i spolupráce s místně příslušnými úřady práce, které po likvidátorem oznámeném předpokládaném počtu propouštěných pracovníků mohou v jistém předstihu začít zajišťovat pro tyto pracovníky potřebná pracovní místa, popřípadě rekvalifikační programy apod.

Některá pracovní místa budou muset být z pochopitelných důvodů ochrany majetku a vzniku případných škod zachována. Jedná se především o pracovníky zajišťující technickou údržbu technologií a shora popsany minimální likvidační tým.

3.6 KONTAKTOVÁNÍ PŘÍSLUŠNÝCH ORGÁNŮ STÁTNÍ SPRÁVY, BANK, POJIŠTOVEN, FINANČNÍHO ÚŘADU A DALŠÍCH PRO LIKVIDACI POTŘEBNÝCH SUBJEKTŮ

Banky

Likvidátor se po prostudování příslušných úvěrových smluv připraví k jednání s konkrétními bankami. Banky po předložení příslušných dokumentů (notářský zápis, výpis z obchodního rejstříku) chtějí po likvidátorovi prognózu prodeje v jejich prospěch zastaveného majetku podle svých dispozic (tzn. výrazně levněji, než jsou znalecké odhady), což v mnoha případech likvidátor nemůže akceptovat, neboť by takovým jednáním mohl poškodit další věřitele.

Velmi se osvědčilo nabídnout prodej zastaveného majetku ve formě veřejných dobrovolných dražeb, což je v současných podmínkách českého bankovníctví s oblibou akceptováno (mnoho peněžních ústavů má nové „zahraniční“ majitele, kteří na dosud zavedené způsoby prodeje majetku v likvidacích pohlíží se stejnou nedůvěrou jako na odbornou fundovanost některých svých pracovníků). Institut veřejných dražeb odbourává nedůvěru vedení bank v prodej majetku s ohledem na skutečnost, že cenu draženého majetku určuje zcela zájem trhu, projevující se na veřejné dražbě příslušným počtem zájemců. Za další též eliminuje podezření ze zákulisních dohod o cenách, a to jak u likvidátora, tak i u bankovních úředníků (leckdy lobujících pro své známé).

OSSZ

V současné OSSZ reagují poměrně pružně na oznámení o vstupu společnosti do likvidace vlastním provedením kontroly pojistného.

Finanční úřad

V likvidačních řízeních doporučujeme úzkou spolupráci s místně příslušnými finančními úřady. Velmi se např. osvědčilo provedení kontroly DPH a dalších daní ke dni vstupu společnosti do likvidace. Vyhneme se tak dalším kontrolám v průběhu likvidačního řízení, neboť následně plně postačuje provést řádnou kontrolu v závěrečné fázi likvidace.

o aktiva nabízená v dražbě (nemovitosti, movité věci, cenné papíry, ochranné známky apod.),

- přímý prodej – již dnes působí na trhu velký počet společností pravidelně sledujících nově zveřejněné likvidace a konkursy – či nyní nově insolvenční řízení – v Obchodním věstníku, které následně likvidované společnosti oslovují se zájmem o přímý odprodej majetku. Nabízené ceny jsou bohužel v mnohých případech velmi nízké (tj. pod zjištěnou účetní hodnotou nebo i znaleckým posudkem). Nicméně u komodit typu několik let neprodaných zásob, zastaralého technického zařízení potřebujícího pravidelné opravy, kovových odpadů apod. může likvidátor těchto služeb využít, a to s ohledem na budoucí úsporu dalších finančních prostředků, které by vynaložil na fyzickou likvidaci shora uvedených věcí. Přesto je třeba i u těchto nabídek provést srovnávací výběr podle cen a rozsahu dalších nabízených eventuálních dodatečných služeb (úklid prostor, likvidace ekologických odpadů apod.).

Zpeněžování pohledávek

Pohledávky často tvoří významnou (někdy bohužel i jedinou) položku v aktivech likvidovaných společností. Je pouze na odborných znalostech a zkušenosti likvidátora, jak tato aktiva účelně zrealizuje na finanční prostředky.

Prvním krokem bude jejich rozčlenění na pohledávky:

- podle právní subjektivity
 - za právnickými osobami – akciové společnosti, s. r. o., družstva, státní podniky, rozpočtové a příspěvkové organizace (školy), obecní a místní úřady apod.,
 - za fyzickými osobami – soukromí podnikatelé (OSVČ), zaměstnanci (manka, půjčky, neodevzdané předměty atd.),
- podle nákladovosti vymáhání
 - náklady na administrativní vymáhání, poštovné, telekomunikace, cestovní náklady za dlužníky apod.,
 - náklady na soudní vymáhání – musí být přesně stanoveny až po provedení podrobného právního auditu, který na základě dokladových inventur zajistí dostatek podkladů pro další řízení. Právníci, kteří mají zadán právní audit, dále zjistí u jednotlivých pohledávek stupeň zajištění, a to včetně majetkových poměrů dlužníka a jeho aktuálního stavu (tj. např. zda se dlužník nenalézá v likvidaci či v konkursu (úpadku) apod.).

Vlastní realizaci pohledávek lze provést několika způsoby:

- Likvidátor nabídne pohledávky rozčleněné do různě velkých bloků k odprodeji (což realizují v poslední době i některé peněžní ústavy a dříve též např. specializované společnosti, jako byla společnost Konpo, Konsolidační agentura aj.).
- Likvidátor zadá správu pohledávek specializované odborné firmě (na základě mandátní smlouvy) např. <http://pohledavkovy-servis-cz.webnode.cz/>.

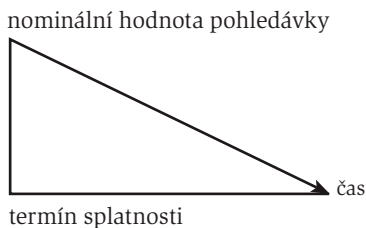
- Likvidátor vymáhá pohledávky sám (sice zprvu úspěšná, ale nákladově i časově náročná činnost, která mj. prodlouží dobu trvání likvidace).

(Poznámka: Při tomto způsobu vymáhání pohledávek jsou často na počátku likvidace vymoženy nejbonitnější pohledávky a posléze finanční toky z pohledávek vysychají – zbudou pohledávky sice ve vysoké účetní hodnotě, nicméně při prodeji představuje jejich cena cca 10 % nominální hodnoty a vzniká tzv. pohledávková past – Pelikán, Likvidace podniku, 6. aktualizované vydání – Grada 2007, str. 75.)

Pomůcka pro orientační stanovení ceny pohledávek:

- v odborné literatuře doporučovaný postup při prodeji pohledávkových portfolií z likvidačních podstat na základě ocenění soudněznaleckým posudkem (v likvidačních procesech velmi často nelze pro nedostatek finančních prostředků takové posudky bohužel realizovat). Likvidátor je tak postaven k řešení tohoto problému, který ovšem musí vyřešit způsobem eliminujícím případné napadení ze strany věřitelů (prodej za nevýhodných podmínek apod.),
- k tomuto účelu, tj. určení orientační ceny pohledávek k prodeji, slouží níže uvedený graf:

Hodnota v Kč

(Poznámka: Má-li likvidátor pochybnosti o takto stanovené ceně, doporučujeme iniciovat písemný souhlas s těmito kroky ze strany přihlášených věřitelů.)

ností, přičemž intenzita pravdivosti osvědčených skutečností nedosahuje míry intenzity skutečností prokázaných. Je třeba si uvědomit, že i dlužnický návrh může insolvenční soud zamítnout pro neosvědčení úpadku, i když tyto případy jsou spíše ojedinělé na rozdíl od případů insolvenčních návrhů odmítnutých pro vady, což je statisticky nejvyšší procento způsobů naložení s insolvenčním návrhem.

Důležité je zmínit i poněkud formalistický požadavek spočívající v tom, že uvedené seznamy přikládané k insolvenčnímu návrhu musí dlužník (v našem případě likvidátor) **podepsat a výslovně v nich uvést, že jsou správné a úplné**. Tato doložka se obvykle připojuje k podpisovému záznamu na konec listiny. Je až s podivem, jak často navrhovatelé toto výslovné prohlášení opomenou připojit.

2.5.3 Rozhodování insolvenčního soudu

Postup insolvenčního soudu ve směru k odmítání vadných návrhů je poměrně striktní, což souvisí s tím, že insolvenční soud je vázán krátkými lhůtami pro rozhodování a vyřizování insolvenčních návrhů. **Insolvenční návrh, který neobsahuje všechny náležitosti nebo který je nesrozumitelný anebo neurčitý, pročez nelze pokračovat v řízení, musí insolvenční soud odmítnout, a to nejpozději do 7 dnů poté, co byl insolvenční návrh podán.** Chybí-li zákonem požadované přílohy nebo neobsahují-li tyto přílohy stanovené náležitosti, určí insolvenční soud navrhovateli lhůtu k doplnění insolvenčního návrhu. Pokud nebude insolvenční návrh ve stanovené lhůtě doplněn, insolvenční soud jej odmítne. **Pokud je insolvenční návrh bezvadný, pak je insolvenční soud povinen učinit do 10 dnů od jeho podání úkony směřující k rozhodnutí věci. O insolvenčním návrhu rozhodne bez zbytečného odkladu, v případě dlužnického návrhu (naš případ) nejpozději do 15 dnů od jeho podání.** V našem procesním právu jsou lhůty uloženy soudům k rozhodování o návrzích velmi vzácné a toto je jedna z nich.

2.6 ZRUŠENÍ KONKURSU PRO NEDOSTATEK MAJETKU

Z praktického pohledu je vhodné zmínit, že většina, zejména soudně nařízených likvidací, se týká subjektů, které nemají vůbec žádný (zjistitelný) majetek. V takovém případě, pokud nejde o situaci, kdy neexistuje mnohost věřitelů, neboť ani to nelze vyloučit, konstatuje likvidátor úpadek likvidované společnosti (v obou jeho podobách – platební neschopnosti i předlužení).

Je tedy povinen podat insolvenční návrh, ale je rovněž zřejmé, že „kde nic není, ani smrt nebere“.

Na tuto frekventovanou situaci myslelo do 31. 12. 2013 ustanovení § 144 insolvenčního zákona, které stanovilo, že **insolvenční soud zamítne insolvenční návrh pro nedostatek majetku**, jestliže:

- **dlužník** je obchodní společností nebo družstvem a byl **zrušen rozhodnutím soudu**,
- **jménem dlužníka podal návrh likvidátor, který byl jmenován soudem** ze seznamu insolvenčních správců a který v insolvenčním návrhu **o vydání takového rozhodnutí požádá**,
- **likvidátor dlužníka předloží insolvenčnímu soudu zprávu** o tom, že prověřil možnost uplatnit v insolvenčním řízení neplatnost nebo neúčinnost právních úkonů dlužníka (tyto skutečnosti prověřuje likvidátor zejména z účetních a obchodních knih dlužníka, ze sdělení dlužníka, ze sdělení věřitelů nebo ze své vlastní operativní činnosti. Pokud nemá k dispozici žádný z těchto informačních zdrojů, tj. zejména pokud likvidovaná společnost nespolupracuje, nebylo mu předáno účetnictví a věřitelé nejeví o věc zájem, nezbude mu než konstatovat, že tuto možnost prověřil s negativním výsledkem),
- ze seznamu majetku dlužníka a šetření insolvenčního soudu vyplývá, že **majetek dlužníka nebude postačovat k úhradě nákladů insolvenčního řízení**, a
- **věřitelé dlužníka byli vyhláškou vyzváni ke sdělení údajů o majetku dlužníka** a údajů o právních úkonech dlužníka, u kterých by bylo možno uplatnit neplatnost nebo neúčinnost, a **žádný majetek ani úkony dlužníka nebyly zjištěny**.

Soudem vydané shora uvedené usnesení o zamítnutí insolvenčního návrhu pro nedostatek majetku bylo podkladem pro **výmaz dlužníka z obchodního rejstříku**. V rámci rejstříkového řízení o výmazu společnosti tedy nebylo vyžadováno ukončení likvidace jako podklad pro provedení výmazu.

Vzhledem ke shora uvedenému bylo tedy zvykem likvidátorů podávat poněkud logicky nekoherentní, nicméně smysluplný návrh na prohlášení konkursu na likvidovanou společnost, ve kterém likvidátor navrhoval, aby byl jeho návrh zamítnut pro nedostatek majetku dlužníka (likvidované společnosti). Cíl, který byl sledován podáním takového návrhu, bylo tedy jeho zamítnutí, což nebývá právě obvyklé, nicméně účel konání je tímto postupem naplněn.

věřitele zvýhodněním jiného věřitele a způsobí tím na cizím majetku škodu nikoliv malou. Trestní sankce je představována odnětím svobody až na 1 rok nebo zákazem činnosti. V posledním odstavci tohoto ustanovení, vzhledem ke zvyšující se škodě či následku způsobením úpadku jinému, činí trestní sazba odnětí svobody dokonce 2 roky až 8 let.

Je možné připomenout i to, že za doby účinnosti dřívějšího trestního zákona (zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, který byl od 1. 1. 2010 následně nahrazen zákonem č. 40/2009 Sb., trestní zákoník) bylo v období od 30. 4. 2000 do 31. 12. 2007 trestné i **nesplnění zákonné povinnosti podat návrh na prohlášení konkursu**, dopadající jak výše uvedeno i na likvidátory. Toto jednání bylo trestné podle ustanovení § 126 trestního zákona upravujícího trestný čin **porušení povinnosti v řízení o konkursu**. Trestní sazba odnětí svobody činila tehdy 6 měsíců až 3 roky.

2.11 ZAMĚŠTNANCI V DOZORČÍ RADĚ – NOVÝ DŮVOD ZRUŠENÍ OBCHODNÍ KORPORACE S LIKVIDACÍ

S účinností od 14. 1. 2017 došlo mimo jiné k novelizaci ZOK, a to zákonem č. 458/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích). Došlo k významnému posílení role zaměstnanců ve větších obchodních korporacích. Novelizované ustanovení § 448 ZOK stanoví, že jde-li o společnost s více než 500 zaměstnanci v pracovním poměru, volí dvě třetiny členů dozorčí rady valná hromada a jednu třetinu zaměstnanci společnosti. Přitom člen dozorčí rady zvolený zaměstnanci může být zaměstnanci odvolán. Podle přechodných ustanovení k novele pak platí, že společnost s více než 500 zaměstnanci v pracovním poměru uvede ujednání stanov a složení dozorčí rady do souladu se zákonem do 2 let ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona (tj. do 2 let od 14. 1. 2017). Neučiní-li tak, rejstříkový soud ji k tomu vyzve a stanoví ve výzvě dodatečnou přiměřenou lhůtu ke splnění této povinnosti, jinak může soud společnost i bez návrhu zrušit a nařídít její likvidaci. Objevuje se tak zcela nový důvod pro zrušení obchodní korporace s likvidací.

Smlouva o budoucí kupní smlouvě

UPOZORNĚNÍ

Následující text představuje pouze osobní názor autora o možné podobě smluvního dokumentu a vzhledem k povaze dřívější právní úpravy nelze předjímat, jakým způsobem mohou na obsah tohoto textu v budoucnu nahlížet příslušné soudy a jaké dopady může jeho využití vyvolat. Případné využití tohoto textu je tedy jednáním na vlastní nebezpečí.

SMLOUVA O SMLOUVĚ BUDOUCÍ KUPNÍ

Název, IČ:

Se sídlem:

zastoupena likvidátorem společnosti

Jméno, příjmení, název:

Se sídlem:

jako **budoucí prodávající** na straně jedné

(dále též jen jako „**budoucí prodávající**“)

a

Jméno, příjmení, r. č.:

Bytem:

jako **budoucí kupující** na straně druhé

(dále též jen jako „**budoucí kupující**“)

budoucí prodávající a budoucí kupující dále společně označeni též jen jako „**smluvní strany**“ či **strany**“, není-li třeba užít konkrétního označení každého z nich,

uzavírají níže uvedeného dne, měsíce a roku v souladu s ustanovením § 1785 a násl. a ustanovením § 2079 a násl. zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v platném znění, tuto

SMLOUVU:

I. Předmět smlouvy

1.1 Touto smlouvou se smluvní strany zavazují, že poté, co budou splněny všechny tyto podmínky:

1. budoucí kupující uhradí budoucímu prodávajícímu částkuKč (slovy: korun českých) na úhradu kupní ceny.

Budoucí kupující se zavazuje uhradit částku připadající na úhradu kupní ceny z peněžních prostředků, které mu budou poskytnuty z úvěru vedeného u

2. smluvní strany se zavazují uzavřít kupní smlouvu níže specifikovanou do 30 dnů ode dne úhrady částky připadající na úhradu kupní ceny podle odst. 1. tohoto článku smlouvy a po marném uplynutí této lhůty na písemnou výzvu kterékoliv smluvní strany. Smluvní strany se zavazují uzavřít kupní smlouvu nejpozději do 1 roku ode dne uzavření této smlouvy.

Spolu uzavřou tuto

KUPNÍ SMLOUVU
(dále jen „smlouvu“)

Smluvní strany:

Název, IČ:

Se sídlem:

zastoupena likvidátorem společnosti

Jméno, příjmení, název:

Se sídlem:

jako prodávající na straně jedné

(dále též jen jako „**prodávající**“)

a

Jméno, příjmení, r. č.:

Bytem:

jako **kupující** na straně druhé

(dále též jen jako „**kupující**“)

prodávající a kupující dále společně označeni též jen jako „**smluvní strany** či **strany**“, není-li třeba užít konkrétního označení každého z nich,

uzavírají níže uvedeného dne, měsíce a roku v souladu s ustanovením § 2079 a násl. zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v platném znění,

tuto kupní smlouvu:

Článek I.
Prohlášení prodávajícího

1. Proávající výslovně prohlašuje a dokládá, že:

1.1 usnesením Krajského soudu v č. j. ze dne, v právní moci dne byla společnost zrušena s likvidací a likvidátorem byl jmenován

1.2 je výlučným vlastníkem níže specifikovaných nemovitých věcí:

- pozemek parcela st. č., druh pozemku: (součástí pozemku je stavba v části obce č. p. způsob využití:);
- pozemek parcela č., druh pozemku:, způsob využití:

vše zapsané v katastru nemovitostí u Katastrálního úřadu pro kraj, Katastrálního pracoviště, na LV č. pro katastrální území, část obce, obec (dále jen „předmět převodu“).

2. Pro vlastnictví prodávajícího svědčí:
 - kupní smlouva ze dne , zapsaná v katastru nemovitostí vkladem, č. j.
3. Předmět převodu je popsán ve znaleckém posudku č. ze dne, který vyhotovil soudní znalec

Článek II.

Předmět smlouvy

1. Prodávající touto smlouvou prodává předmět převodu se všemi právy a povinnostmi, se všemi součástmi a veškerým příslušenstvím, a to za kupní cenu sjednanou v čl. III. odst. 1. této smlouvy, kupujícímu a kupující předmět převodu se všemi právy a povinnostmi, všemi součástmi a příslušenstvím, od prodávajícího **do výlučného vlastnictví** kupuje za kupní cenu uvedenou v čl. III. odst. 1 této smlouvy. **Kupující kupuje předmět převodu ve stavu, jak stojí a leží.**
2. Smluvní strany se zároveň s touto smlouvou zavazují podepsat i návrh na vklad vlastnického práva kupujícího k předmětu převodu do katastru nemovitostí.

Článek III.

Kupní cena a její splatnost

1. Kupující se zavazuje zaplatit prodávajícímu za předmět převodu celkovou kupní cenu ve výšiKč (slovy:)
2. Celá kupní cena ve výši , Kč (slovy:) byla uhrazena bezhotovostním převodem z prostředků kupujícího poskytnutých z úvěru, na bankovní účet prodávajícího, pod číslem, variabilní symbol, a to již před podpisem této smlouvy.

Článek IV.

Prohlášení smluvních stran

1. Prodávající dále prohlašuje, že na předmětu převodu nevážnou žádné dluhy, věcná břemena, zástavní práva, právo nájmu či jiná práva či povinnosti, která by kupujícího jakkoliv zatěžovala nebo znemožňovala výkon jeho vlastnického práva.
2. Kupující prohlašuje, že je oprávněn tuto smlouvu uzavřít a plnit závazky v ní obsažené, že neexistuje žádný závazek vůči jiné osobě, ani nárok státu, finančního úřadu nebo jiného orgánu státní správy nebo samosprávy, který by kupujícímu bránil uzavřít a plnit tuto smlouvu a že nebylo vůči němu zahájeno insolvenční řízení a že mu není známo, že by na něj byl podán insolvenční návrh.

Otevření účetních knih a sestavení zahajovací rozvahy

Ke dni uvedenému v § 17 odst. 1 písm. c) ZOÚ, tj. ke dni vstupu do likvidace, účetní jednotka otevře účetní knihy a sestaví zahajovací rozvahu. Zahajovací rozvaha se sestavuje rovněž v případě obnovení likvidace z důvodu nově zjištěného a v účetnictví účetní jednotky dosud nezaúčtovaného majetku, případně z jiného důvodu.

Bilanční kontinuita

Zůstatky účtů v zahajovací rozvaze musí navazovat na konečné zůstatky rozvahových účtů vykázané při uzavírání účetních knih.

Účetnictví státního podniku v likvidaci

V účetnictví státního podniku v případě jeho zrušení s následnou likvidací se postupuje obdobně s přihlédnutím k příslušným ustanovením zákona o státním podniku.

Zákon o daních z příjmů

V ustanovení § 23 odst. 8 ZDP se dočteme, že u poplatníků – právnických osob, vedoucích účetnictví, se výsledek hospodaření, z něhož se vychází pro zjištění základu daně za zdaňovací období (část zdaňovacího období) předcházející dni zahájení likvidace, upraví o:

- zůstatky vytvořených rezerv, které nebudou prokazatelně zúčtovány v období likvidace,
- zůstatky opravných položek, které nebudou prokazatelně zúčtovány v období likvidace,
- zůstatky účtů časového rozlišení, které nebudou prokazatelně zúčtovány v období likvidace.

Pod pojmem účty časového rozlišení rozumíme:

- náklady příštích období (rozvaha/aktiva),
- příjmy příštích období (rozvaha/aktiva),
- výdaje příštích období (rozvaha/pasiva),
- výnosy příštích období (rozvaha/pasiva).

Mezi účty časového rozlišení nepatří dohadné účty.

Při zúčtování zůstatků účtů časového rozlišení na vrub, eventuálně ve prospěch výsledku hospodaření je nutno posuzovat náklady a výnosy podle jejich konkrétního charakteru (titulu) a v této souvislosti zvážit, zda se bude jednat o náklad daňově uznatelný v souladu s ustanovením § 24 ZDP,

nebo náklad daňově neuznatelný. Stejně tak musíme podrobit daňové analýze i výnosy.

Jak pro tvorbu, tak pro zúčtování (rozpuštění) opravných položek a rezerv stanoví Směrná účtová osnova (příloha č. 4 vyhlášky č. 500/2002 Sb.), následující skupiny účtů:

- 55 – Odpisy, rezervy, komplexní náklady příštích období a opravné položky v provozní oblasti (ve Výkazu zisku a ztráty se jedná o položky: E.1.2. Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku – dočasné, E.2 Úpravy hodnot zásob, E.3. Úpravy hodnot pohledávek a F.4. Rezervy v provozní oblasti a komplexní náklady příštích období),
- 57 – Rezervy a opravné položky ve finanční oblasti (ve Výkazu zisku a ztráty se jedná o položku I. Úpravy hodnot a rezervy ve finanční oblasti).

Zúčtování (rozpuštění) rezerv a opravných položek ve prospěch nákladů se v souladu s § 58 prováděcí vyhlášky č. 500/2002 Sb., nepovažuje za porušení vzájemného zúčtování (zákaz vzájemného zúčtování nákladů a výnosů).

Vliv rezerv, opravných položek a účtů časového rozlišení na účetnictví a základ daně z příjmů

Konkrétní položka a její zachycení v účetnictví	Rozpuštění (zúčtování) této položky	Vliv na základ daně z příjmů
45(1) – Rezervy podle ZOR ^{*)}	55(2) – Tvorba a zúčtování rezerv podle ZOR ^{*)}	Hodnota ovlivňující základ daně z příjmů
45(9) – Ostatní rezervy	55(4) – Tvorba a zúčtování ostatních rezerv 57(4) – Tvorba a zúčtování finančních rezerv 58(4) – Tvorba a zúčtování finančních rezerv	Hodnota neovlivňující základ daně z příjmů
391 – Daňová opravná položka k pohledávkám	55(8) – Tvorba a zúčtování daňových opravných položek	Hodnota ovlivňující základ daně z příjmů
392 – Opravné položky ostatní	55(9) – Tvorba a zúčtování opravných položek	Hodnota neovlivňující základ daně z příjmů

^{*)} Zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách.

Účtování o podílu na likvidačním zůstatku u likvidované společnosti

č.	Popis operace	MD	D
1.	Podíl na likvidačním zůstatku	41x, 42x	36(5)
2.	15 % srážková daň	36(5)	34(2)
3.	Platba srážkové daně finančnímu úřadu	34(2)	22(1)
4.	Výplata likvidačního zůstatku společníkům, akcionářům, komanditistům a členům družstva	36(5)	22(1) 21(1)

Plátce daně je povinen sraženou daň odvést svému místně příslušnému správci daně do konce kalendářního měsíce následujícího po kalendářním měsíci, ve kterém byl povinen provést srážku daně.

Účtování o podílu na likvidačním zůstatku u akcionáře – právnické osoby

Od roku 2004 nalezneme úpravu účtování o podílu na likvidačním zůstatku v případě, že se jedná o likvidaci akciové společnosti, v Českém účetním standardu č. 012 – Změny vlastního kapitálu.

Akcionář vyúčtuje k okamžiku schválení návrhu na rozdělení likvidačního zůstatku pohledávku na vrub příslušného účtu účtové skupiny 37–Jiné pohledávky a závazky a ve prospěch příslušného účtu účtové skupiny 66–Finanční výnosy (ve vyplácené výši, tj. snížené o případnou srážkovou daň). Cenný papír odúčtuje na vrub příslušného účtu účtové skupiny 56–Finanční náklady. Bude-li pohledávka uhrazena nepeněžitě, bude pořizovací cenou příslušného aktiva hodnota pohledávky (nikoliv zůstatková hodnota aktiva).

č.	Popis operace	MD	D
1.	Předpis podílu na likvidačním zůstatku po zdanění	37(8)	66(8)
2.	Přijetí likvidačního zůstatku	22(1), 21(1)	37(8)
3.	Odúčtování cenného papíru	56(8)	06x

Právní předpisy upravující zdanění likvidačního zůstatku:

- § 10 odst. 1 písm. f) ZDP,
- § 36 odst. 2 písm. f) ZDP,
- § 38d ZDP.

4. POVINNOST OVĚŘENÍ ÚČETNÍ ZÁVĚRKY AUDITOREM

Ověřování účetní závěrky auditorem je upraveno v ustanovení § 20 ZOÚ s tím, že znění tohoto ustanovení je od 1. 1. 2016 výrazně změněno.

Řádnou nebo mimořádnou účetní závěrku podnikatelských subjektů jsou povinny mít ověřenou auditorem, kterého účetní jednotka určí způsobem stanoveným v zákoně upravujícím činnost auditorů, účetní jednotky, kterým tuto povinnost stanoví zvláštní právní předpis, a dále:

- a) velké účetní jednotky,
- b) střední účetní jednotky,
- c) malé účetní jednotky, pokud jsou akciovými společnostmi nebo svěřenskými fondy podle občanského zákoníku a k rozvahovému dni účetního období, za nějž se účetní závěrka ověřuje, a účetního období bezprostředně předcházejícího, překročily nebo již dosáhly alespoň jednu z uvedených hodnot:
 1. aktiva celkem 40 000 000 Kč,
 2. roční úhrn čistého obrátu 80 000 000 Kč,
 3. průměrný počet zaměstnanců v průběhu účetního období 50,
- d) ostatní malé účetní jednotky, pokud k rozvahovému dni účetního období, za nějž se účetní závěrka ověřuje, a účetního období bezprostředně předcházejícího, překročily nebo již dosáhly alespoň 2 hodnoty uvedené v písmeni c) bodech 1 až 3.

Kategorie účetní jednotky	Povinnost auditu	
	Podle dosažených hodnot	Podle zvláštního právního předpisu
Velká účetní jednotka	ano	
Střední účetní jednotka	ano	
Malá účetní jednotka	A) U a. s. a svěřenského fondu vzniká povinnost auditu při splnění alespoň jednoho ukazatele ze tří za dvě po sobě jdoucí účetní období B) U s. r. o., v. o. s., k. s., fyzické osoby a družstva vzniká povinnost auditu při splnění alespoň dvou ukazatelů ze tří za dvě po sobě jdoucí účetní období	
Mikro účetní jednotka	ne	

